

дальності у прийнятті рішень та у використанні державних коштів. Для процесу гуманізації освіти шкільна автономія є необхідною, щоб гарантувати свободу викладання, для зміцнення демократії місцевих шкіл. Автономія школи нині стала у більшості країн інструментом для надання більшої свободи керівникам та учителям для підвищення якості освіти.

БАЗОВІ ТЕРМІНИ З ПРОБЛЕМИ ТРАНСФОРМАЦІЙ В ОСВІТІ

О. З. Глушко

В умовах реформування освіти в Україні *доведено* актуальність дослідження базових термінів, до яких віднесено терміни «реформування», «трансформація», «модернізація», які у науковій педагогічній літературі, в законодавчих/урядових/стратегічних документах часто використовуються як синоніми. *Виявлено*, що розробкою термінології в аспекті реформ займалися такі вчені, як Л. Березівська, А. Василюк, В. Кремень, С. Кримський, М. Михальченко, В. Огнев'юк, Н. Побірченко, А. Сбруєва, С. Сисоєва, К. Шихненко.

Термін «трансформація» (від латин. *transformatio*) протрактовано як зміну, перетворення виду, форми, істотних властивостей чогонебудь. На думку С. Кримського, у процесі трансформації відбувається поєднання старих і нових форм. Трансформації можуть бути поступальними чи зворотними, системними чи безсистемними. За Н. Побірченко, трансформація — це творчий процес перенесення сутнісних ознак інноваційних досягнень певного профілю освіти на інший профіль освіти з метою їх об'єднання. *Встановлено*, що, незважаючи на широку вживаність у педагогічній літературі терміну «трансформація», саме поняття недостатньо розроблено.

Розкрито, що поняття «реформа» у вітчизняній науці тлумачиться як перетворення, зміна, нововведення, яке не знищує основ наявної структури. В. Кремень реформу освітньої системи навчання розуміє як цілеспрямований процес, що забезпечує виховання особистості, яка б відповідала вимогам культурного, морального, творчого і соціального розвитку; А. Василюк — як зміну в системі освіти, яка відображає окреслену освітню політику, має далекосяжні стратегічні наміри, виникає як концепція уряду, регіональної освітньої влади в сфері навчання, впливових громадських об'єднань, що

трансформуються зі стану ідей і пропозицій в нормативно юридичні засоби. Л. Березівська визначає шкільну реформу як процес змін (часткових, кардинальних, системних, комплексних) у шкільній освіті, ініційованих «згори — вниз» (на урядово-адміністративному рівні), регульованих законодавчими актами, та «знизу — вгору» (на громадсько-педагогічному рівні) у контексті суспільно-політичних, соціально-економічних та педагогічних детермінант. *Зроблено висновок*, що реформа — це завжди зміни, які частіше всього ініціюються «згори» й мають подальшу реалізацію в освітній політиці.

На думку українського дослідника М. Михальченко, поняття «модернізація» акцентує увагу на аспекті поліпшення, удосконалення, тому це є складовою більш широкого процесу — трансформації. За С. Сисоевою, модернізація освіти може розглядатися як зміни, що підтримують і забезпечують динамічний розвиток освіти відповідно до цілей реформ, як створення та реалізація моделей випереджального розвитку освіти, адекватних до потреб суспільства. Вона також зацентувала, що процес модернізації освіти можливий тільки після реформування її основ.

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З ПРОФОРІЕНТАЦІЙНОГО ТА КАР'ЄРНОГО НАВЧАННЯ В АНГЛІЇ

М. М. Тименко

Розкрито, що у середніх навчальних закладах Англії всі фахівці, окрім викладачів модулю «Особистісно-соціальної освіти, освіти про здоров'я та економіку» (PSHE), які працюють у середніх навчальних закладах у сфері профорієнтації та розвитку кар'єри, мають кваліфікаційний диплом з профорієнтації та кар'єрного навчання, а також є членами Інституту профорієнтації та розвитку кар'єри та Асоціації професійно-орієнтованої освіти та профконсультацій (Association for Careers Education and Guidance). У більшості середніх навчальних закладів основні обов'язки, що стосуються профорієнтаційної діяльності в школі, виконує одна людина, яка може займати посаду вчителя-предметника з модулю «PSHE».

З'ясовано, що шкільні фахівці з профорієнтації та кар'єрного розвитку, як правило, за фахом мають різну підготовку, спеціальність у сфері профорієнтації та розвитку кар'єри є другою професійною